

Column

Populisme

Nederlanders maken zich niet druk over een overheid die met geld smijt. Het kan ons eigenlijk geen bal schelen. Niet dat alles wat de overheid doet onze goedkeuring kan wegdragen. Integendeel: de files, het parkeerbeleid, teveel regels, wij klagen graag over de overheid. Maar geldverspilling, daar hoor je ons niet over. Dat een straaljager ons straks zes miljard per jaar extra gaat kosten, enkel omdat de ambtenaren van Defensie hun nieuwe bewindsman in hun zak steken, dat maakt de Nederlander niks uit. 'Vergeleken met de rest van de wereld hebben Nederlanders een uitzonderlijk grote tolerantie voor geldverspilling door de overheid', drukte een voormalige Nederlandse diplomaat het ooit mooi uit.

Als je in Nederland kritiek hebt op de manier waarop de overheid haar geld besteedt – of eigenlijk óns geld besteedt - dan vindt men dat plat, zo heb ik vaak gemerkt, een beetje ordinair zelfs. Is dat nou nodig, om daarover te zeuren? In veel andere landen is dit wezenlijk anders. 'Your taxdollars at work!', stellen grote billboards langs de snelweg de kritische Amerikaanse belastingbetaler gerust. Waarom boeit het de Nederlander zo weinig? Zijn wij niet wereldwijd bekend vanwege onze handelsgeest en onze zuinigheid, getuige uitdrukkingen als Dutch treat en going Dutch?

Laatst woonde ik een lezing bij van de Amerikaans-Nederlandse historicus James Kennedy. Hij sprak over populisme, en hoe het nooit echt voet aan de grond heeft gekregen in ons land. Fortuyn, Verdonk en Wilders veranderen daar niks aan, het zit niet in onze cultuur, volgens hem. De verklaring zoekt Kennedy vooral in onze politieke geschiedenis, die er één is van minderheden die het nu eenmaal met elkaar moeten zien te rooien. In zulke omstandigheden zit je niet te wachten op oproerkraaiers in de politiek. Het was een interessant verhaal, maar op weg naar huis vroeg ik me af of die tolerantie voor een verkwistende overheid iets te maken heeft met de afkeer van populisme. Mijn hypothese luidt dat de Nederlander denkt: laat de overheid maar lekker geld uitgeven, als ze ons maar zoveel mogelijk met rust laat. Dat is nog eens handelsgeest toch?

Klaartje Peters
(39) is zelfstandig onderzoeker en publicist